

Orientalism i Bushadministrationens framställning av Irak

En diskursanalys av George W. Bush och Dick Cheneys
uttalanden i samband med den USA-ledda invasionen 2003

Abstract

The objective of this paper is to examine whether Edward W. Saids' theory on orientalism exists in the Bush administration's description of Iraq in connection with the US-led invasion of Iraq 2003, and if so how it manifest. Orientalism is the thesis' main theory which concerns how the West considers the "orient" (the Eastern part of the world, in particular the Middle East). Further, the paper applies Iris Marion Young's theory on the logic of masculinist protection, in order to broaden the analysis. By using a discourse analysis, the essay examines speeches from President George W. Bush and Vice President Dick Cheney concerning Iraq over two time periods: from January 2002 until March 2003, and from March 2003 until October 2004. Attributes connected to orientalism are identified as nodal points and they are analysed in the president's and vice president's speeches. These nodal points are "we" and "them", Iraq's threat against "our" security and Iraq's incapability to rule itself, all of which constitutes the study's key terms.

The essay concludes that orientalism figures highly in the Bush administration's description of Iraq, particularly in the description of Saddam Hussein and his regime.

Nyckelord: USA, Bushadministrationen, Irakinvasionen, Irak, diskursanalys, orientalism

Antal ord: 8561

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Motivering av ämnesval	1
1.2 Syfte och frågeställning	3
1.3 Bakgrund	3
1.4 Disposition	4
2 Teori och metod	5
2.1 Postkolonial teori	5
2.1.1 Orientalism	6
2.2 Den maskulina beskyddarlogiken	7
2.3 Diskursanalys	8
2.3.1 Laclau och Mouffes diskursteori	8
2.3.2 Nodalpunkter	9
3 Empiriskt material	11
3.1 Urval	11
4 Analys	13
4.1 Upptrappning: januari 2002 – mars 2003	13
4.1.1 Vi och Iraks hot mot ”vår” säkerhet	13
4.1.2 USA som stormakt och Iraks oförmåga att styra sig själva	15
4.2 Invasion och efterföljande ockupation: mars 2003 – oktober 2004	16
4.2.1 Vi och Iraks hot mot ”vår” säkerhet	16
4.2.2 USA som stormakt och Iraks oförmåga att styra sig själva	17
5 Slutsats	20
6 Referenser	22
6.1 Primärmaterial	22
6.2 Sekundärmaterial	24

1 Inledning

Att kunskap grundas genom språket är ett konstruktivistiskt synsätt på verkligheten och språket samt har en koppling till diskurs (Bergström – Boréus, 2012: 28).

Denna uppsats ämnar till att studera Bushadministrationens framställning av Irak i samband med den USA-ledda invasionen i landet 2003. Studiens teoretiska infallsvinkel är orientalism, vilken kan härledas till Edward W. Said. Han definierar orientalism som det sätt väst närmar sig den så kallade orienten vilket är öst, i synnerhet då Mellanöstern (Said, 2002: 154). Materialet som är föremål för analys är tal angående Irak av president George W. Bush och vice president Dick Cheney, vilka jag bedömer som högst representativa för Bushadministrationen. Analysen gör nedslag i två tidsperioder: dels i upptrappingsfasen, dels i tiden efter invasionen. Det som vidare fängade mitt intresse för Irakinvasionen 2003 presenteras nedan i motivering av ämnesvalet.

1.1 Motivering av ämnesval

År 1998 skrev en grupp neo-konservativa ett öppet brev till dåvarande president Bill Clinton som uppmanade till att Saddam Hussein skulle avsättas. Den neo-konservativa gruppen var en tankesmedja och de kallade sig själva för ”Project for a new American century” (PNAC) (DeRouen Jr. – Mintz, 2010: 171). Ett flertal av anhängarna till PNAC:s agenda kom sedan att ingå i Bushadministrationen när George W. Bush valdes till USA:s president år 2000. En av anhängarna var vicepresidenten Dick Cheney (ABC News, 2003) och de som faktiskt hade undertecknat brevet om att ett regimskifte måste ske i Irak var den senare Bushadministrationens försvarsminister Donald Rumsfeldt samt dennes vice Paul Wolfowitz (DeRouen Jr. – Mintz, 2010: 171; Hudson, 2013: 334, 336). Ovannämnda PNAC sympatisörer skulle komma att bli de högsta beslutsfattarna i bestämmandet att Irak skulle invaderas 2003.

Sedan Irakinvasionen 2003 har mycket hänt i både USA och Irak. Den republikanske presidenten George W. Bush ämbetsperiod tog slut år 2009. USA genomgick därefter ett maktskifte med demokraten Barack Obama som blev president vars presidentämbete även snart når sitt slut i samband med att en ny amerikansk president ska väljas hösten 2016. Samtidigt är invasionen 2003 och den efterföljande ockupationen mycket relevant att studera för att förstå den rådande situationen i Irak och även i Mellanöstern generellt.

När amerikanerna upplöste den irakiska armén, polisen och byråkratin i samband med störtandet av Saddam Hussein kollapsade den irakiska

statsapparaten. Några såg sin chans att utnyttja detta. En av dem var terroristen Abu Musab al-Zarqawi som tidigare flytt Afghanistan till Irak när talibanerna störtades i och med USA:s invadering av Afghanistan 2001.

Al-Qaidas högsta ledare Usama bin Ladin och Zarqawi hade tidigare varit rivaler. Båda delade en stark trohet till den mest fundamentalistiska inriktningen inom sunniislam, wahhabismen, dock skiljde sig deras syn på hur det heliga kriget skulle utföras. Zarqawis metoder och vilka som var målet var om än mer extremare än bin Ladins.

Majoriteten i Irak är shiamuslimer, medan Saddam Husseins regim var sunnimuslimer, vilket är en minoritet i Irak. När han störtades överfördes makten till en shiastyrd regim och resulterade i konflikter mellan sunni- och shiamuslimer. Att ett inbördeskrig skulle bryta ut var Zarqawis vision. Fem månader efter USA:s invasion inledde han sin brutala terror i Irak och under 2004 anslöt sig Zarqawi till slut till al-Qaida och bildade al-Qaida i Irak.

I juni 2006 mördades Zarqawi i en amerikansk bombräd och al-Qaidas fäste i Irak såg ut att nå sitt slut. Jihadister som inte lyckats fly spärrades in i det amerikanska fängelset Camp Bucca som låg vid gränsen till Kuwait. Camp Bucca visade sig senare vara en al-Qaida skola, en beteckning på fängelset fångarna själva myntat. Säkerhetskonsultfirman Soufan Group formulerade bland annat följande om fängelset i en rapport: ”I Bucca förändrades matematiken när ideologer tog till sig militära och byråkratiska egenskaper och byråkrater blev till våldsamma extremister.” (Lönegård, 2015). En av fångarna i Camp Bucca var den då relativt okände Abu Bakr al-Baghdadi, idag högsta ledaren för terrornätverket Islamiska Staten (IS). När amerikanerna gradvis lämnade Irak år 2009 stängdes Camp Bucca ned och tusentals fångar släpptes fria, däribland Al-Baghdadi (Lönegård, 2015).

Den bistra sanningen är att varken Irak eller Syrien hade varit hemvist åt internationella jihadister innan USA inledde sitt krig mot terrorn efter 11 september 2001 (Lönegård, 2015).

När USA drog tillbaka sina sista trupper från Irak 2011 fanns det kvar en svag irakisk stat, motsättningar mellan sunni och shiamuslimer som fortsatte florerat och jihadister hängivna till att fortsätta arbetet med IS:s framväxt. Sedan dess har IS gått under olika grenar och namn samt varit en del av al-Qaida, vilket de dock inte är idag. De har också sedan dess arbetat med att ta kontroll över städer och områden i Mellanöstern vilket de också lyckats med. IS ledaren utsåg även sig själv som det muslimska kalifatet sommaren 2014, vilket innebär att man är ledare över alla världens muslimer (Lönegård, 2015). Den amerikanska invasionen för 13 år sedan mynnade ut i ett krig i Irak som än idag inte har fått ett slut (Al Jazeera, 2016).

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med den här studien är att med hjälp av en diskursanalys undersöka om det finns spår av orientalistiska tendenser i Bushadministrationens framställning av Irak i samband med den USA-ledda invasionen i Irak 2003. Detta med utgångspunkt i George W. Bush och Dick Cheneys uttalanden om Irak och då i synnerhet om Saddam Husseins regim.

Mot bakgrund av ovanstående syfte landar min frågeställning i:

- Finns det spår av orientalism i Bushadministrationens framställning av Irak i samband med den USA-ledda invasionen i landet 2003?
Om det finns sådana drag, hur tar de sig uttryck?

1.3 Bakgrund

Här presenteras en bakgrund till invasionen. I kölvattnet av terroristattacker på amerikanskt territorium den 11 september 2001 utlyste president Bush "the war on terrorism" vilket åsyftade att slå ut islamistiska terrorceller och nätverk runt om i världen (Hudson, 2013: 336). Bin Ladin och hans al-Qaida, ansvariga för 11 september attackerna, hade redan före det satt upp träningsläger i Afghanistan där talibanregimen hade gett dem en fristad. USA hade tidigare ställt krav på talibanerna att överlämna bin Ladin till dem på grund av tidigare terrorattacker mot amerikanska ambassader men utan att få gehör. Mot den bakgrunden inleddes en amerikansk koalition "Operation Enduring Freedom" i syfte att avsätta talibanregimen och fånga bin Ladin. Regimen föll men bin Ladin lyckades fly (Nationalencyklopedin, 2016, "kriget mot terrorn").

Närmast därefter vändes blicken mot Irak. Relationen mellan de båda staterna hade minst sagt varit kylig tiden innan vilket berodde på en rad olika anledningar. Saddam Husseins regim invaderade Kuwait 1991 vilket Washington med den dåvarande presidenten George H.W. Bush i spetsen såg som ett direkt hot mot amerikanska olje- och säkerhetsintressen i Gulfstaterna. Således intervenerade de med militära medel i Kuwait för att driva ut Saddam Hussein från landet. Segrarna, USA och dess allierade lyckades relativt smärtfritt. Sanktioner infördes även mot Irak vilket pågick i ett decennium vilket fick förödande konsekvenser för den irakiska civilbefolkningen, utan att regimen underminerades (Hudson, 2013: 334).

Den 29 januari 2002 höll George W. Bush ett uppmärksammat tal som pekade ut Irak tillsammans med Iran och Nordkorea som "the axes of evil" (Bush, 020129). Den irakiska regimen påstods utveckla massförstörelsevapen, däri bland annat kärnvapen vilket utgjorde ett stort hot mot USA och världssamfundet. Vidare påstod USA att Saddam Hussein och hans regim hade förbindelser med al-

Qaida och andra jihadist terroristorganisationer. Dessa faror sades vara motivet till att USA med dess allierade invaderade Irak 2003.

Den allmänna opinionen gentemot Irakinvasionen var dock onekligen negativ, framförallt jämfört med invasionen i Afghanistan. Runt 10 miljoner människor tågade världen över i demonstrationer mot kriget under helgen 15 februari 2003 (Young, 2007: 9). Invasionen fick inte heller stöd av FN:s säkerhetsråd, till skillnad från invasionen i Afghanistan (Nationalencyklopedin, 2016, ”Irakkriget”). Hotet mot USA och deras vänner visade sig också senare vara felaktiga, då inga massförstörelsevapen hittades i Irak och den irakiska regimens samarbete med al-Qaida hade överhuvudtaget inte existerat (DeRouen Jr. – Mintz, 2010: 171-172; Hudson, 2013: 330).

1.4 Disposition

Uppsatsen inleds med en motivering av ämnesvalet och därefter presenteras syftet och frågeställningen. Vidare redogör jag för bakgrunden till invasionen för att förstå ämnet. I kapitel två presenteras teorier och metoden. Första teorin är den post koloniala och sedan Edward W. Saida orientalism som är uppsatsens huvudsakliga teori. Därefter presenteras Iris Marion Youngs teori om den maskulina beskyddarlogiken. Sedan redogör jag för diskursanalys och den inriktningen inom diskursanalys jag har valt vilket är Ernesto Laclaus och Chantal Mouffes diskursteori. Därefter presenteras nodalpunkterna, vilka är studiens operationaliserade begrepp. I kapitel tre motiveras mitt urval av det empiriska materialet. Under kapitel fyra analyseras materialet inom de utvalda tidsperioderna. I femte och sista kapitlet diskuteras analysens resultat vilket är uppsatsens slutsats.

2 Teori och metod

Nedan presenteras den postkoloniala teorin och Edward W. Saids orientalism. Därefter redogörs för Iris Marion Youngs teori om den maskulina beskyddarlogiken. Vidare definieras diskurs och diskursanalys mer generellt för att sedan gå in på Ernesto Laclau och Chantal Mouffes diskursteorin vilket är uppsatsens metod.

2.1 Postkolonial teori

Begynnelsen till postkoloniala studier var när forskare började intressera sig för människorna i den lägsta samhällsklassen i det indiska samhället. Människorna i dessa samhällsklasser benämndes för "the subalterns", en term som myntades av den italienska marxisten Antonio Gramsci, vilket även blev beteckningen på studien. Forskargruppen ställde sig frågan: hur ser historien och det nutida livet ut när det tar sin utgångspunkt i den underordnades perspektiv? Nerifrån och upp i stället för uppifrån och ner? (Sylvester, 2014: 188).

Den postkoloniala teorin är en relativt ny teoriskola inom studieområdet internationella relationer (IR). Teorin ännu strax efter poststrukturalistisk och feministisk teori under 1990-talet vilka tillsammans utgjorde ett komplement till de då rådande teorierna realism, liberalism och marxism. IR-fältet hade misslyckats med att förutse utmaningen med avkolonisationen, Berlinmurens fall, upplösningen av Sovjetunionen samt kalla krigets slut (Sylvester, 2014: 185).

Teoretiker inom postkolonialism söker påvisa att kolonialism inte tillhör det förflutna eftersom de anser att de koloniala hierarkierna lever kvar än idag vilket påverkar ekonomiska, politiska och kulturella relationer. Den postkoloniala teorin hämtar även influenser från poststrukturalismen som betonar att språket har en väsentlig roll i skapandet av identiteter, institutioner och politik. Därmed att världen struktureras genom språkliga praktiker (Eriksson et al, 1999: 16-18).

En som har och har haft stor betydelse inom postkolonial teori är Edward W. Said, främst genom hans omnämnda verk *Orientalism* (1979). Somliga anser till och med att hans bok, och inte 'the subaltern' studierna, var begynnelsen till postkoloniala studier (Sylvester, 2014: 189). Nedan redogör jag för hans teori orientalism.

2.1.1 Orientalism

I min uppsats ämnar jag – vad gäller postkolonial teori – använda mig av Edward W. Saids teorier och resonemang om orientalism. Motiveringen till detta är att hans verk behandlar specifika områden inom postkolonial teori såsom Mellanöstern, islam och araber. Utöver det fokuserar han på, förutom de franska och brittiska erfarenheterna av orienten från 1700-talet och framåt, även på de amerikanska. Frankrike och Storbritanniens centrala roll i världspolitiken ersattes emellertid, under mitten på 1900-talet, av vad Said kallar det amerikanska imperiet, vilket är USA. Med detta skedde en internationell maktomfördelning till att USA dominerade orienten och från den tidpunkten har de amerikanska intressena i Mellanöstern fortsatt att vara starka (Said, 2002: 67, 83, 424). Vidare formas orientalism till viss del genom olika former av politisk makt, exempelvis genom en kolonial eller imperialistisk etablering (Said, 2002: 78) vilket jag anser förenligt med mitt uppsatsämne.

Said skildrar hur forskare, författare och media beskrivit orienten vilken ses som västvärldens motpol (Said, 2002: 64). För att exemplifiera; väst är civiliserat medan orienten är barbariskt, väst är rationellt medan orienten är irrationellt (Loomba, 2005: 56). Said hävdar vidare att öst har konstruerats och producerats som västs ”diskursiva andra” vilket upprätthåller västs självbild som de överlägsna och som kolonialmakter kan dominera politiskt och ekonomiskt (Eriksson et al, 1999: 20).

Orientalism ställer frågan om modern imperialism någonsin avslutats eller om det fortgår i den så kallade orienten. Said reser återigen den frågan i samband med att USA invaderade Irak som inträffade strax före hans död 2003. Invasionen och den efterföljande ockupationen kritiserar hårt i hans sista förord av Orientalism (2003) vari han hävdar att invasionen är ett imperialist krig vars riktiga intentioner förkläds när det egentligen grundar sig på världsdominering och säkerhetskontroll (Said, 2003: 14). Det är tydligt var Said står vilket jag ytterligare vill belysa med ett citat från hans sista förord.

It is quite common to hear high officials in Washington and elsewhere speak of changing the map of the Middle East, as if ancient societies and myriad peoples can be shaken up like so many peanuts in a jar. But this has often happened with the “orient”... (Said, 2003: 13).

Trots det stora inflytandet boken Orientalism har haft har den mötts av motstånd och blivit föremål för kritik. Den bild av orientalismens diskurs som Said presenterar kritiserar för att vara alltför homogen och förbiser historiska förändringar. Vidare brister Said i, enligt kritikerna, att påvisa skillnaden mellan de olika kolonialmakterna som producerade orientalismen vilket i sin tur leder till att han behandlar alla som om de vore lika. Således upprepar han det som han själv kritiserar orientalismen för (Eriksson et al, 1999: 21). Avslutningsvis kritiserar han för att endast fokusera på hur den koloniala makten utövades och därmed försumma de koloniserades egna framställningar och erfarenheter (Loomba, 2005: 57).

2.2 Den maskulina beskyddarlogiken

Med hjälp av teorin om beskyddarlogiken – vilken härrör från Iris Marion Youngs bok *Globala utmaningar: Krig, självbestämmande och global rättvisa* – vill jag utvidga förståelsen om USA:s framställning av Irak. Teorins fullständiga namn är ”den maskulina beskyddarlogiken” vari Young analyserar krig och säkerhet utifrån ett genusperspektiv (Young, 2007: 141). Young drar jämförelser mellan beskyddarlogiken och koloniala ideologier, således anser jag att hennes teori går att knyta an till postkolonialism och orientalism.

I patriarkala hushåll intar mannen en beskyddarroll gentemot kvinnorna och barnen varpå de placeras i en underordnad beroendeställning i förhållande till mannen. Beskyddet han ger dem resulterar att han i gengäld förväntar sig deras lydnad. Young drar en parallell från ovanstående resonemang till säkerhetsstatens rättfärdigande av dess agerande på andra platser i världen samt att den förväntar sig lydnad och lojalitet från sin egen befolkning (Young, 2007: 142).

USA och dess Bushadministration intar rollen som den maskulina beskyddaren över sin egen nation. Säkerhetsstatens offentliga ledare framkallar rädsla men lovar de som lever i den, i det här fallet den amerikanska befolkningen, beskydd från de onda människorna som vill attackera landet. Detta i utbyte mot att befolkningen är tacksamma och inte ifrågasätter vilket i sin tur degraderar befolkningen till en beroendeställning (Young, 2007: 155-156).

USA intar också rollen som den maskulina beskyddaren i förhållande till folket utanför västvärlden, främst i muslimska länder som styrs av brutala diktaturer. Ledare för USA har vid upprepade tillfällen åberopat sin roll som beskyddare av oskyldiga medborgare för att rättfärdiga sina krig i Afghanistan och Irak, hävdar Young (Young, 2007: 152, 159).

Nedanstående citat av Young beskriver något jag anser kan kopplas till Bushadministrationens handlande i samband med USA-ledda invasionen i Irak.

Till och med när säkerhetsstaten slår första slaget, rättfärdigar den utfallet som nödvändigt för att förekomma den utifrån hotande angriparen. Säkerhetsstater rättfärdigar inte sina krig genom att appellera till girighet eller erövringslusta; tvärtom hänvisar de till sin roll som beskyddare (Young, 2007: 148-149).

Den maskulina beskyddarlogiken är en teori inom den feministiska sfären men jag anser den tillämpbar eftersom stater ser sin beskyddarroll som ett rättfärdigande av militär närvaro i andra länder.

2.3 Diskursanalys

Winther Jørgensen och Philips (2000) poängterar att det inte råder någon större enighet kring vad en diskurs är, än mindre hur man analyserar den. Således kan en diskursanalys genomföras på olika sätt. För att söka bringa klarhet i vad en diskurs är definierar de diskurs som ”ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen)” (Winther Jørgensen – Philips, 2000: 7).

Diskursanalysen är inte enbart en metod utan inrymmer även teori. Alltså utgör det diskursanalytiska angreppssättet ett helt paket. Därmed kan inte vilken teoretisk ram som helst sättas in i diskursanalysen, dock kan den kombineras med andra teorier om det ger en djupare förståelse av problemet (Winther Jørgensen – Philips, 2000: 10). För att undersöka mitt forskningsproblem anser jag att en diskursanalys är lämplig metod. Diskursanalysen behandlar frågor som rör makt och identitet (Bergström – Boréus, 2012: 400) och uppsatsens teoretiska infallsvinkel orientalism undersöks och förstås även bäst som en diskurs förfäktar Said själv (Said, 2002: 66).

Verkligheten är inte möjlig att nå utanför diskurserna och av den anledningen är det diskursen i sig som är föremål för analys. Den diskursanalytiska undersökningen går inte ut på att sortera ut de riktiga respektive felaktiga utsagorna om världen. Analysen går snarare ut på att undersöka de mönster som finns i utsagorna utifrån vad som sagts eller skrivits och därmed blottlägga vilka sociala konsekvenser som olika diskursiva framställningar får av verkligheten. Diskursanalytikern är alltså intresserad av hur vissa utsagor helt naturligt blir godtagna som sanna och andra inte (Winther Jørgensen – Philips, 2000: 28).

Ovanstående är en kort presentation av vad diskurs innebär samt vad diskursanalytiker intresserar sig för. Inom det diskursanalytiska fältet finns det olika inriktningar och teoretiker däribland diskursanalysens så kallade fader Michel Foucault och även den kritiska diskursanalysen som oftast sammankopplas med Norman Fairclough. Den här uppsatsen bygger dock på Ernesto Laclau och Chantal Mouffes diskursteori, vilken presenteras i nedanstående avsnitt (Bergström – Boréus, 2012: 358).

2.3.1 Laclau och Mouffes diskursteori

Mitt forskningsproblem angrips med hjälp av Ernesto Laclau och Chantal Mouffes idéer, vilket Winther Jørgensen och Philips kallar diskursteori (Winther Jørgensen – Philips, 2000: 31). Dock tillämpar jag inte alla delar i deras diskursteori utan enbart de delar som jag anser fungerar bäst för uppsatsens analys som kan kombineras med den huvudsakliga teorin orientalism.

Diskursteorin är en sammansmältning av poststrukturalism och marxism vari Laclau och Mouffe har satt sin egen prägel på marxism i diskursteorin. De inspireras av Gramscis tankar främst gällande de om hegemoni. Detta innebär att maktförhållandet neutraliseras till den punkt att det inte längre ifrågasätts. För att exemplifiera detta kan människor i en nation, tvärsöver rådande klassskillnader,

känna en kollektiv nationell identitet. Vidare fokuserar Laclau och Mouffe huvudsakligen på politiska processer eftersom de är viktiga för hur vi agerar och tänker samt skapar samhället (Winther Jørgensen – Philips, 2000: 32, 41, 43).

Till skillnad från andra diskursanalytiska inriktningar skiljer inte Laclau och Mouffe på diskursiva och icke-diskursiva fenomen utan de menar att allt ska behandlas diskursivt (Bergström – Boréus, 2012: 364). Samhället och identiteter är flytande och föränderliga på grund av att språkets struktur aldrig är helt fastställt. Diskursanalysens uppgift i det här sammanhanget är således inte att förklara den objektiva verkligheten i form av vilka grupper i samhället den utgörs av. Uppgiften är snarare att åskådliggöra hur ”vi skapar verkligheten så att den blir en objektiv och självklar omvärld” (Winther Jørgensen – Philips, 2000: 40).

Det påpekas vidare att ”Diskursen etableras genom att betydelse utkristalliserar kring några nodalpunkter” (Winther Jørgensen – Philips, 2000: 33). En nod fungerar som en medelpunkt i diskursen och resterande element rör sig kring denna (Bergström – Boréus, 2012: 367). För att granska hur diskurserna, identiteten och det sociala rummet är diskursivt organiserade ska man undersöka anknytningen och hur den görs mellan nodalpunkterna och andra tecken. Det är genom och när ekvivalenskedjor sätts i förbindelse med andra tecken som nodalpunkterna ges innehåll. Winther Jørgensen och Philips exemplifierar det med att ”liberal demokrati” blir just liberal demokrati när det knyts an till andra betydelsebärare såsom fria val och yttrandefrihet. Genom att följa betydelseerna av ekvivalenskedjornas sammankoppling kan man belysa individuella och kollektiva identiteter. Det exemplifieras med att ”väst” kopplas samman med ”civilisation” medan resten av världen är de ”färgade” och ”barbariska” (Winther Jørgensen – Philips, 2000: 57-58).

Saids teori om orientalism erbjuder en rad nodalpunkter. I teorin identifierar han vissa attribut och begrepp samt dess kopplingar till varandra och identifiering av nodalpunkterna är således begreppens operationalisering (Teorell – Svensson, 2007: 39). Nodalpunkterna presenteras i nedanstående avsnitt 2.3.2. och de kommer att underlätta arbetet med att blottlägga eventuella tendenser av orientalism när det gäller Bushadministrationens framställning av Irak.

I diskursteorin råder det inte många praktiska anvisningar för vilket tillvägagångssätt som ska göras, således är forskaren relativt fri i sina val vilket emellertid kan leda till intersubjektivitetsproblem. Dock motiverar och argumenterar jag för de metodologiska val jag har gjort vilket förhoppningsvis leder till att jag kan undvika det.

2.3.2 Nodalpunkter

Nedan presenteras nodalpunkterna vilka är studiens operationaliserade begrepp.

- ”Vi” och ”De”

”Vi” och ”de” genomsyrar hela orientalismen där orienten, i synnerhet den främre orienten, blivit känd i västvärlden för att vara dess komplementära motsats vilket

sträcker sig ända tillbaka till antiken (Said, 2002: 136). Orienten är således västvärldens motbild.

Said återger en rad olika exempel där forskare, journalister och olika kategorier av författare beskriver hur orienten är jämfört med väst. Dessa exempel illustreras närmare i analysavsnittet. För att ge en liten bild av denna motsättning beskrivs araber exempelvis som kamelridande, korrumperade och terroristiska "vilkas oförtjänta rikedom är en skymf mot den verkliga civilisationen." (Said, 2002: 199). I analysen av materialet söker jag efter när en uppdelning mellan "vi" och "de" görs. Dessutom identifierar jag vissa attribut som kännetecknar väst respektive öst.

- Iraks hot mot "vår" säkerhet

Said beskriver att öst har – vilket är den traditionella orienten men även Ryssland – signalerat fara och hot för västvärlden och då främst USA sedan 1900-talets mitt. Det var inte bara ett hot mot västvärldens härskarställning utan även mot dess lärdom och tänkande (Said, 2002: 95, 377).

Araberna framträdde som något mer skrämmande med deras "starkt böjda näsor och deras onda mustaschprydda minspel" (Said, 2002: 425). Vidare konstituerade araberna ett hot både mot västvärlden och Israels existens (Said, 2002: 426) och "de" till skillnad från "oss" saknar en känsla för fred (Said, 2002: 383).

- USA som stormakt och Iraks oförmåga att styra sig själva

En vit västerlänning ur medelklassen tror att det är hans mänskliga rättighet att inte bara styra den icke-vita världen utan att till och med äga den, just på grund av att "den" definitionsmässigt inte är fullt så mänsklig som "vi" är (Said, 2002: 199).

Västerlänningar måste dominera orientaler vilket innefattar att deras land ska ockuperas och deras interna angelägenheter ska kontrolleras. Detta resonemang fördes av Storbritanniens dåvarande premiärminister Arthur James Balfour och kolonialpolitikern Lord Cromer under 1900-talets början i samband med brittenas ockupation av Egypten. Dock vill jag påvisa att det tankesättet existerar än idag. Balfours senare utvärdering angående Lord Cromers insats i Egypten var att Cromer hade lyft landet ur den sociala och ekonomiska misär som förelåg (Said, 2002: 106-107). Därmed framställs det som att de gör landet och dess invånare en tjänst, vilket är en aktuell syn än idag.

3 Empiriskt material

Materialet jag har valt att analysera är tal angående Irak hållna av president George W. Bush och vice president Dick Cheney samt även sistnämndes medverkan i debatter och intervjuer. Detta primärmaterial är hämtat från den amerikanska statens hemsida och analysen gör nedslag i två tidsperioder. Den första tidsrymden startar under upptrappingsperioden i januari 2002 och varar fram till 19 mars 2003 när den faktiska invasionen inleds. Den andra tidsrymden är från det att invasionen inleds till och med oktober 2004. Under den perioden övergår invasionen till en ockupation. Nedan följer en genomgång vilket motiverar mitt val av analysens empiriska material.

3.1 Urval

Det är viktigt att tidsavgränsa en diskursanalys (Neumann, 2003: 54). Analysens tidsavgränsning presenteras i det följande.

I Bush tal "State to the union" den 29 januari 2002 pekas Irak ut som en av "ondskans axelmakter". Trots att han inte berör frågan om en kommande invasion markerar detta startpunkten för upptrappingen, i synnerhet för att administrationen talar mycket om Irak de efterföljande månaderna. Därefter slutar upptrappingsfasen naturligt när invasionen inleds den 19 mars 2003.

Sedan är invasionen och den efterföljande ockupationen föremål för min analys. Ockupationen pågick fram till år 2011. Att studera hela denna period (2003-2011) är dock en för lång tidsperiod att behandla mot bakgrund av uppsatsens omfång. Således sträcker sig min analys till och med oktober 2004 vilket jag anser vara ett lämpligt avslut eftersom det amerikanska valet hålls den 2 november 2004. Därmed täcker jag in resonemangen avseende Irak under Bushadministrationens valkampanjsperiod.

De valda tidsperioderna förefaller mig vara tämligen likartade utifrån retoriken, således har jag ingen avsikt att jämföra dem. Dock åskådliggör tidsperioderna två betydelsefulla faser i den USA-ledda invasionen.

Mitt intresse ligger hos de individer som formulerar amerikansk utrikes- och säkerhetspolitik och innehar de högsta maktpositionerna i landet. Således är uttalanden av president Bush och vice president Cheney mitt analysmaterial. Anledningen till att även Cheneys yttranden analyseras och inte bara de yttranden som Bush gör är att det ger en bredare förståelse av Bushadministrationens porträttering av Irak. Vidare bör framhållas som även påpekats i inledningen att Cheney var en sympatisör till PNAC. På samma ställe nämns även Donald Rumsfeldt och Paul Wolfowitz, Bushadministrationens försvarsminister och

dennes vice, också PNAC sympatisörer. Deras uttalanden är dock inte föremål för analys mot bakgrund av fler faktorer. Jag bedömer att Bush och Cheney representerar Bushadministrationens försvarspolitik i sina uttalanden, således inkluderar det även Rumsfeldts och Wolfowitzs ståndpunkter. Bredden av Cheneys uttalanden är även så pass omfattande att jag anser mig få en tydlig bild av administrationens ställningstaganden.

Urvalet av Bushs tal har gjorts av den amerikanska staten utifrån de viktigaste talen under hans åttaåriga ämbetsperiod (Selected speeches of president George W. Bush). Jag valde ut de väsentligaste för min uppsats utifrån analysens utvalda tidsperiod genom att söka på orden; Iraq, Iraqi, Saddam Hussein, al Qaeda, terrorism och massdestruction. Ett tal som dock saknades i den amerikanska statens urval, vilken jag ansåg relevant, var Bush tal till nationen 48 timmar före invasionen. Vad gäller Cheney läste jag varje tillgängligt tal under tidsperioden på amerikanska statens hemsida och letade efter citat som behandlade ovannämnda sökord. Därefter sållade jag bort tal som inte behandlade Irak. Anledningen till att tillvägagångssättet i materialinsamlingen skiljer sig åt för Bush och Cheney är dels för att de behandlar samma frågor, dels för att jag vill ha vice presidentens resonemang i mer avslappnade samtal medan jag vill ha presidenten strikt formell.

Avslutningsvis är urvalet av materialet medvetet styrt eftersom jag vill framlägga bevis för orientalistiska tendenser i deras uttalanden om Irak.

4 Analys

I analysen har jag valt ut de passager från talen jag anser viktigast. Dock vill jag poängtera att Bush och Cheney upprepar samma budskap vid olika tillfällen men det uttrycks bara på olika sätt. Därför har jag varit tvungen att sälla bort likartad information och valt ut en passage som representerar det som kan tänkas sägas fler gånger. Läsaren ska således ha i åtanke att det som analyseras har nästan i alla fallen sagts ett antal gånger. Analysen av talen rubriceras utifrån de ovannämnda nodalpunkterna. Med anledning av att nodalpunkten ”vi” och ”de” nämns flitigt tillsammans med Iraks hot mot ”vår” säkerhet sammanför jag de två. De går under rubriken; Vi och Iraks hot mot ”vår” säkerhet.

4.1 Upptrappning: januari 2002 – mars 2003

4.1.1 Vi och Iraks hot mot ”vår” säkerhet

Iraq continues to flaunt its hostility toward America and to support terror. The Iraqi regime has plotted to develop anthrax, and nerve gas, and nuclear weapons for over a decade. This is a regime that has already used poison gas to murder thousands of its own citizens – leaving the bodies of mothers huddled over their dead children. This is a regime that agreed to international inspections – then kicked out the inspectors. This is a regime that has something to hide from the civilized world (Bush, 020129).

Ovanstående citat är hämtat från presidentens tal till nationen den 29 januari 2002 när Irak benämns som en av ”ondskans axelmakter”. Citatet fångar in alla delar i den genomgående retoriken av både Bush och Cheney i upptrappningsfasen. I detta avsnitt om upptrappningen analyseras alla ovanstående delar närmare.

I diskursen blir gränsen mellan terrorism och den irakiska regimen diffus. Bush påstod exempelvis att den irakiska regeringen öppet hyllade de terrorattacker som inträffade på amerikanskt territorium den 11 september (Bush, 020912). Bara det uttalandet skapar en motsättning mellan ”vi” och ”de” eftersom presidenten säger att irakiska regimen hyllade den attack som dödade ca 3000 människor på amerikanskt territorium. Det blir därmed oklart huruvida den irakiska regimen representerar landets befolkning, således kan det tolkas som om det även finns befolkning i landet som hyllar attackerna.

There is also a grave danger that al Qaeda or other terrorists will join with outlaw regimes that have these weapons to attack their common enemy, the United States of America...Saddam Hussein is harboring terrorists and the instruments of terror (Cheney, 021202).

Utifrån detta påstående är således regimer som Iraks allierade med terrorister och sägs ha en gemensam fiende, vilket är USA. Detta är ett typiskt ”vi” och ”de”.

”He [Saddam Hussein] could deviously secretly provide weapons of mass destruction to terrorists for their use against us.”(Cheney, 030131). Insinueringen att Irak i hemlighet utvecklar kärnvapen eller om de sätts i händerna på terrorister sätter staten i direkt motsats till USA, den anglosaxiska rasen som är ädel (Said, 2002: 111). Cheney betonar vidare i 12 av 16 analyserade tal att Saddam Husseins regim tidigare använt kemiska vapen mot Iran och kurderna i norra Irak (Cheney, 020218; 020324 m.fl.). Genom att vid upprepade tillfällen hänvisa till detta förstärks bilden av att Saddam Hussein är oberäknelig och således vilket hot kärnvapen i hans besittning skulle utgöra mot USA och hela det internationella samfundet.

Regimen är ”de onda” medan väst är ”de goda”. Bush beskriver Iraks tortyrmetoder som mycket grymma och avslutar med att säga ”If this is not evil, then evil has no meaning.” (Bush, 030128). Att regimen utsätter sin befolkning för grymma tortyrformer understryker hur orienten ses som barbarisk (Said, 2002: 252).

...Simply stated, there is no doubt that Saddam Hussein now has weapons of mass destruction. There is no doubt that he is amassing them to use against our friends, against our allies, and against us (Cheney, 020820).

Detta påstående framställs som en allmän sanning att han *är* i besittning av massförstörelsevapen och *kommer* att använda dem mot ”oss” vilket är ett återkommande drag i de tal jag analyserat. Detta förfäktande av en vice president är problematiskt eftersom det piskar upp en rädsla hos den amerikanska befolkningen gentemot Irak och dess regim. Att göra ett sådant uttalande och att det senare även visade sig vara felaktigt, är om än mer problematiskt.

Vidare hävdar Bush och Cheney vid otaliga tillfällen att Saddam Hussein har fått en rad chanser av både FN och USA att göra rätt för sig under det senaste decenniet varpå han systematiskt brutit mot sina löften (Bush, 020912). Genom att vid upprepade tillfällen hänvisa till detta befästs bilden av Saddam Hussein som opålitlig. Dessutom hävdar Cheney att den totalitära regimen Irak, som han säger, har gjort det till en vetenskap att föra det internationella samfundet bakom ljuset. ”Saddam has perfected the game of cheat and retreat, and is very skilled in the art of denial and deception.” (Cheney, 020826). Ovanstående påståenden insinuerar att orientaler är notoriska lögnare (Said, 2002: 111) och går inte att lita på.

Den civiliserade världen sägs stå inför ett hot och genomgående i de bådas tal finns ett ”vi” och ”de”. Bush gör gällande att nationer som är förpliktigade till fred måste motsätta sig till regimer som förespråkar terror, som Irak. ”...nations are either with us or against us in the war on terror.” (Bush, 020129)

4.1.2 USA som stormakt och Iraks oförmåga att styra sig själva

In Iraq, a dictator is building and hiding weapons that could enable him to dominate the Middle East and intimidate the civilized world – and *we will not allow it*. This same tyrant has close ties to terrorist organizations, and could supply them with the terrible means to strike our country – and *America will not permit it*. [Min kursivering] (Bush, 030226).

Den orientalistiska tankegången visar sig tydligt i ovanstående citat i och med hur USA inte tillåter Irak att skrämman den civiliserade världen med deras massförstörelsevapen. Det går att utläsa att USA anser Irak oförmögna att styra sig själva eftersom de är farliga för den internationella säkerheten. Vidare hävdar Bush att saker och ting måste förändras i Mellanöstern och åberopar det för hela mänsklighetens skull (Bush, 020624).

America is again called by history to use our overwhelming power in defense of our freedom. We've accepted that duty, certain of the justice of our cause, and confident of the victory to come (Cheney, 021002).

Detta citat pekar på USA:s egen självbild som stormakt och deras rätt till att göra som de behagar.

Diskursen gör gällande att USA ska befria den irakiska befolkningen från förtryck och samtidigt rädda världen från ett omfattande hot. Bush sa till den irakiska befolkningen i ett tal "Your enemy is not surrounding your country – your enemy is ruling your country." (Bush, 030128). "And the day he [Saddam Hussein] and his regime are removed from power will be the day of your liberation." (Bush, 030128).

Med amerikansk hjälp kan ett befriat Irak åter bli "a great nation" (Cheney, 020820). Att säga sig vilja ställa i ordning ett land från dess nuvarande barbari till dess tidigare storhet är ett drag i det orientalistiska synsättet (Said, 2002: 170).

Förhållandet mellan orienten och västvärlden kännetecknas av dominans och är ett maktförhållande med varierande grader av komplicerad hegemoni (Said, 2002: 69) vilket nedanstående citat belyser.

Saddam Hussein could then be expected to seek domination of the entire Middle East, to take control of a great portion of the world's energy supplies, and to directly threaten America's friends throughout the region, and subject the United States or any other nation to nuclear blackmail (Cheney, 020820).

Orienten ska således fruktas eller kontrolleras. Kontrolleras i den bemärkelsen genom forskning, pacificering eller ockupation (Said, 2002: 445). För en regim som har förlorat sin legitimitet kommer därmed berövas sin makt försäkrar Bush (Bush, 020912). Cheney ger motsvarande budskap i följande uttalande:

In the fight against global terror, we must take the battle to the enemy. And where is necessary, preempt serious threats before they materialize against our country (Cheney, 021202).

”If Saddam Hussein does not fully disarm, for the safety of our people and for the peace of the world, we will lead a coalition to disarm him.” (Bush, 030128). Här framträder Youngs beskyddarlogik genom att USA säger sig vara världens beskyddare. De försvarar inte bara sin säkerhet utan ska även försvara hela världsfreden (Young, 2007: 159) vilket nedanstående citat också indikerar på. ”We will not permit Saddam Hussein to blackmail and terrorize freedom-loving nations.” (Cheney, 021202).

4.2 Invasion och efterföljande ockupation: mars 2003 – oktober 2004

4.2.1 Vi och Iraks hot mot ”vår” säkerhet

As long as the Middle East remains a place of tyranny and despair and anger, it will continue to produce men and movements that threaten the safety of America and our friends (Bush, 040120).

Detta citat gör en tydlig polarisering mellan ”vi” och ”de” eftersom det i samma mening sägs att Mellanöstern är efterblivet samt antidemokratiskt och att Amerika samt dess vänners säkerhet hotas utav det (Said, 2002: 252).

Som tidigare nämnts i upptrappningsavsnittet är det en gråzon vilka precisa aktörer som är terrorister. Dock står det klart att alla som har samröre med terrorister är lika onda och likaså skyldiga. ”The Bush Doctrine asserts that states supporting terrorists, or providing sanctuary for terrorists, will be deemed just as guilty of crimes as the terrorists themselves.” (Cheney, 030531).

Cheney påstår att det var Saddam Hussein själv som gjorde krig oundvikligt och att denne hyste en stark fientlighet mot USA vilket startade långt innan 11 september 2001 (Cheney, 030715; 031010). Eftersom det hänvisas till att den irakiske ledaren hyste ett hat mot USA finns det all anledning för den amerikanska befolkningen att hata honom, uttalandet pekar definitivt på ett ”vi” och ”de”.

Having broken the Baathist regim, we face a remnant of violent Saddam supporters. Men who ran away from our troops in battle are now dispersed and attack from the shadow. These killers, joined by foreign terrorists, are a serious, continuing danger (Bush, 040120).

I ovanstående uttalande utpekas anhängarna till Saddam Hussein som mördare vilka nu opererar med utländska terrorister. Ett utdrag ur orientalism är att araber har ett hämndbehov som går före allt annat medan västerlänningar i motsats till araber värderar fred högt (Said, 2002: 124). Det visar även detta yttrande: "We are up against some murderous types, if you will, when we see what is happening in various places in terms of the conflict that's going on here." (Cheney, 040907).

En terrorattack i Irak den 2 mars 2004 dödar ett hundratal civila. Samma dag intervjuas Cheney av MSNBC, CNN och Fox News angående attacken och dess föröväre. I MSNBC säger han om förövarna: "these are muslim terrorists; these are al Qaeda associates, is my guess – I can't absolutely prove that yet..." (Cheney, 040302). Detta ställningsstagande är problematiskt utifrån fler aspekter. Dels att spekulera om de skyldiga innan fakta kommit fram, i synnerhet när man är vice president, dels att använda uttrycket muslimska terrorister. Ordval som fundamentalister, extremister, islamister, jihadister är mer lämpligt än att koppla samman muslimer med terrorister eftersom det leder till en ännu större uppdelning mellan "vi", det kristna USA och "de", muslimerna. Det kan således tolkas som att muslimer är terrorister. Jag hårdtrar min slutsats rätt kraftigt här av den anledningen att jag vill påvisa poängen med att det är anmärkningsvärt att säga muslimska terrorister, framförallt när han är USA:s vice president.

Vidare fastslog en då, vid denna tidpunkt utkommen rapport, att något förråd av massförstörelsevapen inte hade upptäckts i Irak vilket MSNBC:s intervjuare påtalade varpå Cheney bland annat svarade:

...there's no question we did the right thing in Iraq; that Saddam Hussein had hosted terrorists before, that he had produced and used weapons of mass destruction before (Cheney, 040302).

Cheney hänvisade till att det tidigare i historien förekommit massförstörelsevapen så även om det inte hittats vid det aktuella tillfället föreföll det oväsentligt, enligt min tolkning av uttalandet.

När dåvarande senatoren John Kerry uttalade sig om att Irak inte var en hemvist för terrorister före USA avsatte Saddam Hussein replikerade Cheney med att Saddam i sig var en terrorist (Cheney, 040925). "We must never forget the kind of man who run that country, and the depravity of his regime." (Cheney, 031010).

4.2.2 USA som stormakt och Iraks oförmåga att styra sig själva

In the Middle East, where ideologies of hatred and murder have caused such great suffering, the United States will use our influence and idealism to bring a new era of freedom and prosperity (Cheney, 030531).

Det Cheney framhåller är en negativ syn på Mellanöstern, en region som dock kan räddas om USA får möjlighet att hjälpa till och skapa frihet och välstånd.

"Iraq will be disarmed of its weapons of mass destruction; the regime will end; and the Iraqi people will be free." (Cheney, 030409). Detta kan sägas falla in under Youngs beskyddarlogik vilket innebär att USA säger sig inte bara rädda sig själva utan även befriar den irakiska befolkningen från dominans (Young, 2007: 159). "America led a mission to make the world safer, and liberate the Iraqi people." (Cheney, 040127).

Det är vidare intressant att Bush och Cheney använder ordval såsom befria och frihet istället för att intervensera eller invadera. Den amerikanska militären ska bringa "...freedom where there is tyranny, relief where there is suffering." (Cheney, 030409) och den irakiska befolkningen visar glädje av att de blir befriade menar Cheney "I see the outpouring of joy in the streets of Baghdad today by the Iraqi people at their liberation..." (Cheney, 030409). USA är således befriare och inte ockupanter. "Because we acted, 25 million people live free of Saddam's tyranny" (Cheney, 040124). Cheney anser att det är ingen tvekan om att USA gjorde det enda rätta i Irak och att Saddam Hussein var skyldig till det som USA ansåg (Cheney, 040208; 031003).

USA ser sig själva som demokratifrämjare och exemplariska i den demokratiska kampen vilket de två nedanstående citaten antyder.

"It is no accident that the rise of so many democracies took place in a time when the world's most influential nation was itself a democracy." (Bush, 031106).

"...we are now helping them [Irak] to establish free and stable societies in a trouble region of the world." (Cheney, 040127).

Det är vidare USA:s plikt som stormakt att ingripa för att upprätthålla världsfreden.

And as the leading power, we have a further responsibility to help keep the peace of the world and to prevent terrorists and their sponsors from plunging the world into horrific violence (Cheney, 030409).

Att oöverblickbara områden måste ockuperas av stormakter är ett exempel på ett orientalistiskt tankesätt (Said, 2002: 324). "We'll stay in Afghanistan and in Iraq just as long as we have to, to make absolutely certain that the job is done before we move on." (Cheney, 030715).

Youngs beskyddarlogik kan appliceras på de följande citaten. "Our coalition is helping them to build a secure, hopeful and self-governing nation which will stand as an example of freedom to all the Middle East." (Cheney, 031010).

I detta avseende kan beskyddarlogiken dras som en parallell till koloniala ideologier. De utländska ockupanterna eller beskyddarna (vad man nu vill kalla dessa) undervisar och bevakar de framväxande institutionerna så att det går rätt till. Detta är dock endast en lärlingsperiod som avslutas när folket själva är kapabla och visar förmåga att sköta sitt egna (Young, 2007: 161).

So our mission in Afghanistan and Iraq is clear: We will help new leaders to train their armies, and move towards elections, and get on the path of stability and democracy as quickly as possible. And then our troops will return home with the honor they have earned (Bush, 040902).

Den USA-ledda invasionen i Irak övergick till en ockupation. Den har hållit på i 19 månader i oktober 2004 när Cheney säger:

”We don’t want to stay a day longer than necessary, but we have to stay long enough to complete the mission and get the job done and get it done right.” (Cheney, 041030). Vad ingen vet då och troligtvis inte han själv heller, är att USA från den tidpunkten kommer att stanna i Irak i sex år till.

5 Slutsats

Min uppsats har utrett huruvida det finns orientalistiska tendenser i Bushadministrationens framställning av Irak i anknytning till den USA-ledda invasionen i landet 2003 och om så är fallet, hur det tar sig uttryck.

Den här diskursen har undersökts genom att analysera tal av president George W. Bush och vice president Dick Cheney under två närliggande tidsperioder. Dels upptrappningsfasen till invasionen, dels när invasionen inleds och övergår till en ockupation. Utifrån det analyserade materialet drar jag slutsatsen att det finns tydliga spår av orientalism i Bushadministrationens framställning av Irak, främst gällande Saddam Hussein och hans regim. Det tar sig olika uttryck vilket jag exemplifierat genomgående i analysdelen och kommer diskutera närmare längre ner.

I kölvattnet av 11 september attackerna befann sig USA i en tid av oro och rädsla. Landet hade attackerats av terrorister vilka kom långt ifrån USA, närmare bestämt Mellanöstern, och attacken skördade omkring 3000 människoliv. I sådana krigstider utmålar de ledande politikerna fiendebilden. Utifrån en konstruktivistisk syn grundas vår kunskap igenom språket, således blir den fiendebild vi får av USA:s ledande politiker en allmän sanning. Terroristerna var USA:s största fiender, men även de som påstods ha någon slags koppling till terroristerna var likaså fiender. Genom ordets makt kan en hel värld övertygas.

Eftersom studiens syfte var att undersöka om det fanns orientalistiska tendenser är det dem som presenteras i analysen. När Bush och Cheney genomgående påpekar att Irak hotar ”oss” och ”våra” vänner stärks bilden av ”vi” och ”de andra”. Bushadministrationen åsyftar säkerligen de irakiska ledarna och inte befolkningen, men när de framställer en sådan fiendebild att Irak hotar ”vår” säkerhet leder det till att hela landet och dess invånare kan uppfattas som skrämmande. På det hela taget är Bushadministrationens framställning av Irak i större utsträckning inriktade på den irakiska regimen än den irakiska befolkningen. Således visar de orientalistiska dragen sig tydligast när Bush och Cheney uttalar sig om Saddam Hussein och hans regim. Det är alltså regimen som i största utsträckning förbinds till de attribut som kopplas till orientaler vilka bland annat är barbariska och antidemokratiska. När Bush och Cheney nämner den irakiska befolkningen framträder Youngs beskyddarlogik tillsammans med nodalpunkten Iraks oförmåga att styra sig själva vilket tar sig till uttryck att USA är befriaren och ska rädda det förtryckta folket.

Bush och Cheneys språk är lika. Dock är Cheneys ledigare i fler avseenden vilket var det jag eftersträvade. De olika tidsperioderna föreföll mig vara likartade, trots det vill jag belysa de skillnader jag upptäckte i materialet. I upptrappningsfasen till skillnad de senare avsnittet är ett ”vi” och ”de” starkare. Saddam Hussein är den stora fienden, och antingen är ni med oss eller emot oss.

USA och hela världssamfundet står inför ett massivt hot med Saddam Husseins massförstörelsevapen som kan förgöra ”oss”. När Irak sedan invaderas och Saddam Hussein avsätts tonas fiendebilden ner eftersom den helt enkelt inte är lika aktuellt längre.

Förslag på vidare forskning inom området beträffande Irakinvasionen skulle kunna vara att undersöka ledarartiklar, förslagsvis diskursivt, för att förstå den mer allmänna opinionen kring invasionen.

För 13 år sedan invaderades Irak av USA och dess allierade. Under kommande höst 2016 väljs USA:s nästa president, vars presidentskap kommer att inverka på Mellanöstern och hela världen. Inför framtiden, kommer USA att fortsätta på liknande spår som under Irakinvasionen? Eller inte? Det återstår att se.

6 Referenser

6.1 Primärmaterial

- Bush, George W., 2001-2008. The White House, PDF-fil [Elektronisk] "Selected Speeches of President George W. Bush 2001-2008" Tillgänglig: http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/infocus/bushrecord/documents/Selected_Speeches_George_W_Bush.pdf Hämtdatum: 2016-04-14
- Bush, George W., 2003. The White House, hemsida [Elektronisk] "President Says Saddam Hussein Must Leave Iraq Within 48 Hours" 2003-03-17. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/03/20030317-7.html> Hämtdatum: 2016-05-14.
- Cheney, Dick, 2002. The White House, hemsida [Elektronisk] "Remarks by the Vice President at Miramar Marine Air Station" 2002-02-18. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/vicepresident/news-speeches/speeches/vp20020218.html> Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2002. The White House, hemsida [Elektronisk] "Vice President Speaks at VFW 103rd National Convention" 2002-08-26. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/08/20020826.html> Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2002. The White House, hemsida [Elektronisk] "The Vice President makes remarks at the NRCC Gala Salute to Dick Arme y and J.C. Watts" 2002-10-02. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/10/20021002-15.html> Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2002. The White House, hemsida [Elektronisk] "Remarks by the Vice President at the Air National Guard Senior Leadership Conference" 2002-12-02. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/12/20021202-4.html> Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2003. The White House, hemsida [Elektronisk] "Vice President's Remarks to RNC" 2003-01-31. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/01/20030131-13.html> Hämtdatum: 2016-05-18

- Cheney, Dick, 2003. The White House, hemsida [Elektronisk] "Vice President Cheney Salutes Troops" 2003-04-09. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/04/20030409-4.html>
Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2003. The White House, hemsida [Elektronisk] "Vice President's Remarks at the U.S. Military Academy Commencement" 2003-05-31. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/05/20030531-7.html>
Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2003. The White House, hemsida [Elektronisk] "Vice President's Remarks on Congressman Terry Everett" 2003-07-15. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/07/20030715.html> Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2003. The White House, hemsida [Elektronisk] "Remarks by the Vice President at a Luncheon for Congressman Jim Gerlach" 2003-10-03. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/10/20031003-9.html> Hämtdatum 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2003. The White House, hemsida [Elektronisk] "Remarks by the vice president to the Heritage Foundation" 2003-10-10. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/10/20031010-1.html>
Hämtdatum: 2016-05-18.
- Cheney, Dick, 2004. The White House, hemsida [Elektronisk] "Remarks by the Vice President to the World Economic Forum" 2004-01-24. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2004/01/20040124-1.html>
Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2004. The White House, hemsida [Elektronisk] "Remarks by the Vice President to Troops and Families" 2004-01-27. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2004/01/20040127-2.html>
Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2004. The White House, hemsida [Elektronisk] "VP Remarks at the NRCC Event" 2004-02-08. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2004/02/20040208.html> Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2004. The White House, hemsida [Elektronisk] "VP Interview with Lester Holt, MSNBC" 2004-03-02. Tillgänglig: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2004/03/20040302-8.html>
Hämtdatum: 2016-05-18
- Cheney, Dick, 2004. The White House, hemsida [Elektronisk] "Vice President and Mrs. Cheney's Remarks and Q&A at a Town Hall Meeting" 2004-09-07. Tillgänglig: [23](http://georgewbush-</p></div><div data-bbox=)

whitehouse.archives.gov/news/releases/2004/09/20040907-8.html

Hämtdatum: 2015-05-18

Cheney, Dick, 2004. The White House, hemsida [Elektronisk] ”Vice President's Remarks at a Dinner for Coburn” 2004-09-25. Tillgänglig:

<http://georgewbush->

whitehouse.archives.gov/news/releases/2004/09/20040925-2.html

Hämtdatum: 2016-05-18

Cheney, Dick, 2004. The White House, hemsida [Elektronisk] ”Vice President's Remarks in Davenport, Iowa” 2004-10-30. Tillgänglig: <http://georgewbush->

whitehouse.archives.gov/news/releases/2004/10/20041030-15.html

Hämtdatum: 2016-05-18

6.2 Sekundärmaterial

Abc News, 2003. ”Were 1998 memos a blueprint for war?” Artikel. 2003-03-10.

[Elektronisk]

Tillgänglig:

<http://abcnews.go.com/Nightline/story?id=128491&page=1>

Hämtdatum:

2016-04-12

Al Jazeera, 2016. ”Iraq war 13 years on: 'I was lucky to stay alive’” Nyhetsartikel.

2016-04-27.

[Elektronisk]

Tillgänglig:

<http://www.aljazeera.com/news/2016/04/iraq-war-13-years-lucky-stay-alive-160420104018594.html> Hämtdatum: 2016-04-27

Bergström, Göran – Kristina Boréus, 2012. *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.

DeRouen Jr., Karl – Alex Mintz, 2010. *Understanding foreign policy decision making*. New York: Cambridge University Press.

Eriksson, Catharina – Maria Eriksson Baaz – Håkan Thörn, 1999. *Globaliseringens kulturer. Den postkoloniala paradoxen, rasismen och det mångkulturella samhället*. Nora: Nya Doxa.

Hudson, Michael C., 2013. ”The United States in the Middle East” i Louise Fawcett (red.) *International relations of the Middle East*. 3.ed. Oxford: Oxford University Press, s. 321-343

Loomba, Ania, 2005. *Kolonialism/Postkolonialism: en introduktion till ett forskningsfält*. Stockholm: Tankekraft.

Lönegård, Claes, 2015. ”Terrorväldet”. Fokus. Reportage. 2015-11-14.

[Elektronisk]

Tillgänglig:

<http://www.fokus.se/2015/11/terrorvaldet-2/>

Hämtdatum: 2015-11-15

Neumann, Iver B., 2003. *Mening, materialet och makt: en introduktion till diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Nationalencyklopedin, 2016. ”Irakkriget” [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/irakkriget> Hämtdatum: 2016-05-15

- Nationalencyklopedin, 2016. "Kriget mot terrorism" [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kriget-mot-terror>
Hämtdatum: 2016-05-15
- Said, Edward W., 2002. *Orientalism*. Stockholm: Ordfront.
- Said, Edward W., 2003. *Orientalism*. London: Penguin.
- Svensson, Torsten – Jan Teorell, 2007. *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.
- Sylvester, Christine. 2014. "Post-colonialism" i John Baylis – Patricia Owens – Steve Smith (red.) *The globalization of world politics: an introduction to international relations*. 6.ed. Oxford: Oxford University Press, s. 184-197
- Winther Jørgensen, Marianne – Louise Piliips. 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Young, Iris Marion. 2007. *Globala utmaningar – krig, självbestämmande och global rättvisa*. Hägersten: Tankekraft Förlag.